
Wie naar vogels kijkt, heeft altijd iets te zien. Vogels hoeven niet bijzonder te zijn om een bijzonder kijkspel op te leveren. Openstaan voor wat de vogelwereld te bieden heeft, is alles wat daarvoor nodig is.

Tim Timmerman

Van mijn balkon

Dit voorjaar was ik weer op vakantie in Portugal, uiteraard met kijkertje en Petersons vogelgids in mijn bagage. Van tevoren had ik opgezocht waar in de omgeving vogelreservaten waren, maar we waren lui, en gingen er niet veel op uit, zodat onze waarnemingen voornamelijk plaats vonden vanaf het balkon van het appartementenhotel waar we logeerden. Je moet je verwachtingen dan niet te hoog opschroeven, maar bij het vogels bekijken kunnen soms de meest alledaagse vogels voor heel amusante momenten zorgen, en zo ging het hier gelukkig ook.

Het begon meteen de eerste dag. De voorgaande dag had het ouderwets geregend, en het pad naar het strand was getransformeerd in een aaneenschakeling van diepe plassen. De gemeentelijke gezaghebbers reageerden alert, en de plassen werden gedempt met enkele vrachtwagenladingen aarde, waarna een soort wals alles tot een dikke modder vermengde. Ik had de werkzaamheden met

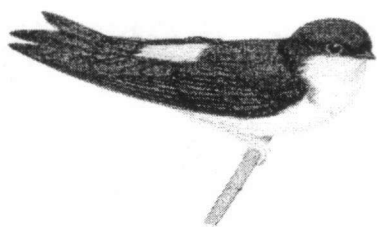
niet meer dan minimale belangstelling gevolgd, en toen ik de volgende morgen slaapdronken met een kop koffie in mijn hand het balkon betrad was ik niet voorbereid op de activiteiten op het strandpad. Letterlijk honderden huiszwaluwen waren afgekomen op deze modderbonanza, en tot in de wijde omtrek moeten er die dag zwaluwnesten gebouwd zijn. Het was opmerkelijk hoe weinig de vogeltjes zich aantrokken van de voorbijgangers die op weg waren naar het strand. Het was duidelijk dat zij heel goed beseften dat de felle zon niet lang nodig zou hebben om hun felbegeerde bouw materiaal tot een onbruikbare harde massa op te doen drogen.

Een paar dagen later was ik in de slaapkamer toen ik buiten een vreemd tikkend geluid hoorde. Het deed me een beetje denken aan het foerageren van een specht, alleen was de klank niet die van het kloppen op hout. Na een tijdje werd ik nieuwsgierig en ging een kijkje nemen op het balkon, vanwaar ik neerkeek op een laagbouw met appartementen. Het dak hiervan was gedekt met ouderwetse pannen, waarin zich om de zoveel meter een soort ventilatiedakpan bevond, iets omhoog stekend en met een roostertje van hetzelfde materiaal. Eén daarvan was beschadigd, zodat er een grotere opening

was ontstaan en op die plaats zat een hop, die met tussenpozen met zijn snavel tegen het overgebleven deel van het rooster hakte, alsof hij probeerde de opening groter te maken.

Raadpleging van de vogelgids leerde mij dat hoppen normaal gesproken nestelen in boomholtes "en dergelijke". Uit deze wat vage beschrijving maakte ik op dat ze bij het zoeken naar woonruimte niet al te kieskeurig zijn en dat het gedrag van deze hop waarschijnlijk niet buitengewoon was. Wel verbaasde ik me over zijn pogingen om met zijn daarvoor totaal ongeschikte snavel het gat in de stenen dakpan verder uit te bikken.

Nu is een hop in de Algarve geen zeldzame vogel, maar voor mij blijft hij iets bijzonders hebben. Het kan heel goed zijn dat dat komt omdat in mijn perceptie hoppen altijd verbonden zullen zijn met zonnig vakantiegenieten. Ik schonk mezelf dus iets in en nam plaats op het balkon in wat mijn vrouw mijn tuinvogelpositie noemt. Over mijn glas hield ik de hop scherp in de gaten en niet tevergeefs. Spoedig bleek dat achter het gat in het rooster van de ventilatiepan zich reeds een mussengezin gevestigd had, dat regelmatig naar binnen en naar buiten kwam en daarbij woedende uitvallen van de hop moest ontwijken, wat ze zo te zien niet al te veel moeite

Huiszwaluw Illustratie: I. Frederiksen

kostte. Ze leken ook niet erg onder de indruk te zijn van de nog steeds doorgaande kraak-ambitie van de hop. Het duurde een paar dagen voor ook de hop het nutteloze van zijn pogingen inzag; iets wat de mussen al die tijd al geweten hadden.

Toen ik de volgende dag van een uitstapje thuiskwam, hoorde ik een herhaald op-hop-hop. Herhaald is misschien niet het goede woord; eindeloos geeft waarschijnlijk beter aan wat er aan de hand was: onze hop zond nagenoeg zonder ophouden een indringende contact-advertentie uit die ongeveer geluid moet hebben: "mannelijke hop, in bezit van eigen nest z.k.m. vrouwelijke idem. Doel: broedsel.

Bij de gebruikelijke inspectie vanaf het balkon bleek de hop zich enkele meters verplaatst te hebben op het dak. Hij bevond zich nu bij een normale dakpan waar een hoekje afwas. Als om aan te geven wat de bedoeling was, kroop hij af en toe door de opening naar binnen om na enkele seconden weer te verschijnen te komen en zijn geroep te hervatten. Dat duurde drie dagen en toen werd het weer stil.

Natuurlijk maakte dat ons ook weer nieuwsgierig, dus werd de observatiepost op het balkon weer betrokken. Lang hoefden we niet te wachten, want al snel verschenen er twee hoppen die enkele meters uiteen neerstreken op het dak. Helaas was nu niet meer te zien wie het mannetje en wie het vrouwtje was. Een inspectie van de geplande locatie van het nest kwam er niet van. De daaropvolgende dagen zagen we soms één, soms twee hoppen op of in de buurt van het dak, maar niet onder de dakpan gaan.

Dit ging een paar dagen zo door en onze vakantie liep op zijn einde. Toen zag ik, min of meer bij toeval, een hop onopvallend in de nestopening verdwijnen en daar een minuut of twintig later weer uitkomen en stilletjes wegvliegen. Ditzelfde zag ik een andere dag nogmaals, maar verder lieten de hoppen zich niet zien in de buurt van het nest. Volgens mij duidde dit er op dat het vrouwtje nu aan het legsel werkte. Helaas was mijn vakantie niet lang genoeg om het verdere verloop te volgen. Jammer, want ik was wel nieuwsgierig naar het toekomstige wel en

Hop

Illustratie: Lars Jonsson

wee van dit gezin en haar broedsel.

Zo is daar het gegeven dat hoppen ook wel stinkhanen genoemd worden vanwege de stankverwekkende rotzooi die ze van hun nest maken, vermoedelijk om vijanden de lust te ontnemen het nest te naderen. Gebeurt dat toch dan doen de jongen er met gericht spuitpoepen nog een schepje bovenop. Ik had graag willen weten of dit alles, in combinatie met de zon die bijna de gehele dag op de dakpannen scheen, een effect zou hebben op de hotelgasten die eronder zouden slapen.